

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
14.2.2014
Taltionumero
483
Diaarinumero
2577/3/12

1 (5)

Asia Vaikeavammaiselle henkilölle järjestettävää kuljetuspalvelua koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Helsingin hallinto-oikeus 17.7.2012 nro 12/0713/6

Asian aikaisempi käsittely

Kirkkonummen perusturvalautakunnan alainen viranhaltija on päätöksellään 12.10.2011 hylännyt A:n hakemuksen saada käyttää hänelle myönnettyjä vammaispalvelulain mukaisia matkoja Kirkkonummelta Helsinkiin tehtäviin matkoihin.

Kirkkonummen perusturvalautakunnan perusturvajaosto on päätöksellään 7.12.2011 (§ 55) pysyttänyt viranhaltijan päätöksen. Kirkkonummen perusturvalautakunta on linjannut tällä hetkellä voimassa olevat kuljetuspalveluohjeet kokouksessaan 17.6.2009 ja päättänyt hyväksyä uuden kuljetuspalvelun toimintaohjeet 1.9.2009 alkaen (PTL 17.6.2009/Dnro 654/231/2009). Näiden ohjeiden mukaan Kirkkonummella VPL-korttia voi käyttää aluerajojen sisällä eli Kirkkonummella ja naapurikunnissa Espoossa, Siuntiossa ja Vihdissä. Erillisellä anomuksella ja perustellusta syystä voidaan ohjeiden mukaan myöntää jatkossa matkoja Helsinkiin.

A ei ole esittänyt hakemuksessa eikä muutoksenhakukirjelmässä sellaisia perusteita, joiden vuoksi hänelle voitaisiin harkinnanvaraisesti myöntää perusturvalautakunnan linjaamista aluerajoista poiketen vammaispalvelulain mukaisia matkoja muihin kuntiin, kuten esimerkiksi Helsinkiin.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus, joka on valituksenalaisella päätöksellään kumonnut perusturvajaoston päätöksen ja palauttanut asian jaostolle uudelleen käsiteltäväksi, on, siltä osin kuin korkeimmassa hallinto-oikeudessa on kysymys, osittain hylännyt valituksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen (vammaispalveluasetus) 4 §:n 1 momentin mukaan kuljetuspalveluihin niihin liittyvine saattajapalveluineen kuuluu vaikeavammaisen henkilön työssä käymisen, opiskelun, asioimisen, yhteiskunnallisen osallistumisen, virkistykseen tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset, jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset. Pykälän 2 momentin mukaan jokapäiväiseen elämään kuuluvia kuljetuksia ovat vaikeavammaisen henkilön asuinkunnan alueella tapahtuvat tai lähikuntiin ulottuvat kuljetukset.

Hallinto- ja oikeuskäytännössä on yleensä katsottu, että asetuksen 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuina lähikuntina on pidettävä vaikeavammaisen henkilön asuinkuntaan rajoittuvia kuntia ja että vaikeavammaisella on siten oikeus saada asuinkuntansa alueella ja sen rajakuntiin tapahtuvat kuljetukset kuljetuspalveluna. Jokapäiväiseen elämään kuuluvat asiat voidaan yleensä toimittaa asuinkunnassa tai asuinpaikasta riippuen naapurikunnassa.

Lähikunta voidaan määritellä toiminnallisena lähikuntana, jolloin käsitettä laajentavana seikkana otetaan huomioon tarve sellaisiin yleensä saatavilla oleviin palveluihin, joita asuinkunnan tai naapurikunnan alueella ei ole. Tällaisissakaan tilanteissa etäisyys ei saa olla kuitenkaan kohtuuttoman pitkä.

Kirkkonummen kunnan perusturvalautakunnan antaman vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalveluita koskevan ohjeen mukaan matkustusoikeuden aluerajoiksi on määritelty lähikunnat eli Espoo, Siuntio ja Vih-ti. Erillisellä anomuksella ja perustellusta syystä voidaan myöntää matkoja Helsinkiin tarpeen mukaan.

A asuu Kirkkonummella ja hänelle on 4.10.2010 myönnetty vammais-palvelulain mukaisena kuljetustukena 18 yhdensuuntaista vapaa-ajan matkaa kuukaudessa. A on vaatinut, että hänelle tulee myöntää oikeus tehdä osa matkoista Helsinkiin. A:n mukaan hän ei saa tarvitsemiaan palveluita Kirkkonummelta tai sen lähikunniksi määritellyistä kunnista. Tällaisia palveluita ovat terveyskenkämyymälät sekä kangas- ja vaate-kaupat. Jalkojen moninaisten ongelmien ja hänen tarvitsemiensa tuki-pohjallisten vuoksi A ei löydä normaaleista kenkäkaupoista kenkiä. Käyttämiensä ortoosien vuoksi A tarvitsee vaatteita, joita on hankala löytää. Hän myös teettää osan tarvitsemistaan vaatteista. Lisäksi A:n harrastus- ja virkistysmahdollisuudet painottuvat Helsinkiin. Tällaisina hän on maininnut konsertit, taidenäyttelyt, teatterin ja museot. A harrastaa joogaa Helsingissä ja haluaisi jatkaa järjestötoimintaa joogaan liittyen. Myös muu yhteiskunnallinen ja järjestötoiminta tapahtuu Helsingissä. A on 26.10.2011 perustetun Suomen Ehlers-Danlos Yhdistyksen perustaja-jäsen, minkä lisäksi hän haluaisi olla Kynnys Ry:n toiminnassa mukana. A:lla on vahva elämäntähtämyksellinen vakaumus, jonka yhteisöön hän voi osallistua ainoastaan Helsingissä. A:n ystävistä ja sukulaisista suurin osa asuu Helsingissä, Vantaalla ja Nurmijärvellä.

Hallinto-oikeus katsoo, että A voi hoitaa päivittäiset asiansa Kirkkonummella ja sen naapurikunnissa. Helsinkiä ei ole pidettävä Kirkkonummen toiminnallisena lähikuntana pelkästään A:n tarvitsemien kenkä- ja vaate-palveluiden tai siellä tarjolla olevien Kirkkonummea ja sen naapurikunta laajempien kulttuuri- ja virkistyspalvelujen vuoksi. A ei ole myöskään esittänyt sellaista yksilöityä selvitystä Kynnys ry:n toimintaan osallistumisesta, elämäntähtämyksellisestä vakaumuksesta tai lähisukulaistensa asuinpaikoista, minkä perusteella Helsinkiä voitaisiin pitää sellaisena lähikuntana, jonne suuntautuvat matkat kuuluisivat kunnan järjestettävien kohtuullisten kuljetuspalveluiden piiriin. Jaoston päätös ei ole tältä osin myöskään Suomen perustuslain 6 §:stä ilmenevän yhdenvertaisuusperiaatteen vastainen. (...)

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden päätös kumotaan. A on uudistanut asiassa aiemmin esittämänsä sekä lausunut muun ohella seuraavaa:

Helsinkiä on pidettävä A:n toiminnallisena lähikuntana henkilökohtaisten palvelutarpeiden, harrastusten, sosiaalisten suhteiden, elämäntähtämyksellisen vakaumuksen ja yhteiskunnalliseen osallistumisen vuoksi.

A:n täti sekä suurin osa ystävistä asuu Helsingissä. Vammaispalvelulain mukaan vapaa-ajan matkoja voi käyttää asiointiin ja virkistykseen. Sosiaaliset suhteet ovat olennainen osa virkistystä ja psyykkistä hyvinvointia eikä niitä tule pitää vähempiarvoisena kuin esimerkiksi asiointiin verrattavaa palvelujen tarvetta.

A harjoittaa Sahaja Yogaa, joka on rekisteröity uskonto tai uskonnollinen yhdistys monissa maissa. Sahaja Yoga-keskus sijaitsee Helsingissä. Myös monet A:n tarvitsemat erikoisliikkeet sijaitsevat Helsingissä.

Kirkkonummen perusturvan sosiaalipalvelupäällikkö on antanut selityksen. Hallinto-oikeuden palautettua asian uudelleen käsittelyä varten Kirkkonummen kunnan viranhaltija on 27.8.2012 tehnyt A:lle osittain myönteisen kuljetuspalvelupäätöksen, jonka mukaan 18 kuukausittaisesta kuljetuspalvelumatkasta kuusi yhdensuuntaista matkaan voi suuntautua Helsinkiin Suomen Ehlers-Danlos Yhdistyksen vertaistukitoimintaan osallistumiseen. Tästä päätöksestä ei ole valitettu.

A on antanut vastaselityksen ja toimittanut lisäselvitystä.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus hylkää valituksen. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Irma Telivuo

Anne E. Niemi

Alice Guimaraes-Purokoski

Tuomas Lehtonen (t)

Outi Suviranta

Asian esittelijä,
oikeussihteeri Henna Rintala

Jakelu

Päätös

A, maksutta

Jäljennös

Helsingin hallinto-oikeus

Kirkkonummen perusturvalautakunnan perusturvajaosto